سەروتار

لە پەراوێزی کولتوورەوە

دەزگایەکی کارا بۆ دابەشکردنی چاپەمەنی

سەرنووسەر

* ئەمڕۆ لە کوردستاندا چەندین داوودەزگای چاپ و بەرهەمهێنانی کتێب هەن، کەچی خانەیەک، بەڕێوەبەراتییەک، دەزگایەک نییە شانبەشانی ئەو دەزگایانە کتێب و چاپەمەنییەکان لە سەرانسەری کوردستانی خۆمان و پارچەکانی دیکە بە ڕێکوپێکی بڵاوبکاتەوە و ئالیەتێکی چالاکی هەبێ تا گەرماوگەرم بە هەموو لایەکدا دابەشیان بکات، هەر لەبەر بوونی ئەو بۆشاییە کتێبخانە ئەهلییەکان ئەم ئەرکەیان لە ئەستۆ گرتووە و ئەوانیش بەپێی میزاج و بەرژەوەندیی خۆیان کارەکە هەڵدەسوڕێنن کە قەتیش بە چاکی پێیان هەڵنەسوڕاوە.

* گومان لەوەدا نییە بازاڕی ساغکردنەوەی کتێب و گەیاندنی بە دەستی خوێنەرەکانی کارێکی تەواوکەری چاپ و بەرهەمهێنانی کتێبە، ئەگەر ئەو بازاڕە شپرزەو بێ سەروبەر بوو، ئەوە پەیامی چاپکردنی کتێب و گەیاندنی بە دەستی خوێنەرەکانی ناگات، بۆیە دۆزینەوەی ئەو بازاڕە و گەیاندنی بەرهەمی نووسەران بە هەموو سووچ و قوژبنێکی ئەو وڵاتەدا لە ڕێگەی دروستکردنی دەزگایەکی ئەکتیڤی **(دابەشکردن و بڵاوکردنەوە)**وە کارێکی زۆر گرنگ و پێویستە، تا بتوانرێ کەسانی شارەزا و دڵسۆزیان بۆ دابنرێ کە لە خەمی کارەکەیاندابن و قازانج ئامانجی سەرەکییان نەبێ، چونکە ئەو بوارە پێوەندییەکی ڕاستەوخۆی بە دوو توێژی گرنگەوە هەیە کە (نووسەران) و (خوێنەران)ن.

* زۆرجار نووسەر ئەوەندەی بە دانانی کتێبێکەوە ماندوو دەبێ و چاپی دەکات، نیو ئەوەندە بە بڵاوکردنەوە و دابەشکردنی کتێبەکەیەوە ماندوو نابێ، کە چۆن بیگەیەنێتە دەستی خوێنەرانەوە، یان کاتێ موغامەرەی چاپی کتێبێکی خۆی لە ئەستۆ دەگرێ نازانێ چۆن داهاتەکەی کۆبکاتەوە، بۆیە ڕیشی خۆی دەداتە دەستی کەسانێکی چاوچنۆک کە بێجگە لە دەسکەوتی خۆیان شتێکی دیکەیان لەبەرچاو نییە و دانەری کتێبیش مەسرەفەکەی دەبێتە ئاردی ناو دڕکان.

* ئەوانە کە بە ڕێکەوت کەوتوونەتە ناو ئەو بازاڕەوە تا ئێستا هیچ یاسایەک، ڕێنماییەک نییە کارەکەیانی ڕێکخستبێ، بۆیە کاتێ سەرپێچی دەکەن و لە ئەرکەکەیان لادەدەن، یان کە دەکەونە چەوسانەوەی نووسەرێک و مافەکانی دەخۆن زۆر بێباکن، چونکە دڵنیان لەوەی نووسەر دەستوپێ سپییە، لە کاتێکدا ئەوانە پێوەندییەکەیان بەکتێب و دنیای ڕۆشنبیرییەوە تەنیا گیرفان و قازانجی خۆیانە، ئینجا بە هەر شێوە و نرخێک بێ، دیارە لەناو ئەو بازاڕەشدا کەسانی شایان بەو کارە و بەڕێزیشی تێدایە.

* ئەو تاقمە کە لەسەر حیسابی شەونخوونی و ڕەنج و تەقالای نووسەری کورد دەوڵەمەند دەبن و نووسەریش لەنێوان بەرداشی میزاجی دەزگاکانی چاپکردن و مافیاکانی کتێبفرۆشی ناوێرێ موغامەرەی چاپی کتێبەکەی لە ئەستۆ بگرێ. واتە لەو کاتەدا کە پێویستە ئەو نووسەرە بەری ڕەنجی خۆی بدورێتەوە، کەچی کەسانی دیکە بەروبوومی ئەو ماندووبوونەی هەڵدەلووشن و مافی دانەر دەخرێتە ژێر لێوەوە و کتێبەکەشی بە تەواوی ناگاتە دەستی خوێنەرانەوە.

* بەشێکی زۆری ئەو خاوەن کتێبخانانە خۆیان بە خاوەنی ئەو کتێبانە دەزانن کە دابەشی دەکەن، یان دەیانفرۆشن، چۆنیان ویست ئاوای دەفرۆشن و خۆشیان نرخی لەسەر دادەنێن تا زۆرترین دانەی لێ بفرۆشن، چونکە نیازیان نییە داهاتی فرۆشتنی کتێبەکە بۆ نووسەرەکەی بگێڕنەوە، ئێستا کتێب فرۆشەکان خۆشیان دەوری دەزگای چاپەمەنی دەبینن و بازاڕەکەیان هەڵسەنگاندووە کە چ کتێبێ ڕەواجی هەیە بۆیە کەوتوونەتە سەرلەنوێ چاپکردنەوەی ئەو کتێبانەی فرۆتەنییان زۆرە و دەسکەوت و داهاتی مسۆگەریان بەدواوەیە.

* ئەم پەت پەتێن و یاری پشیلە و مشکەی ئەوانە بە نووسەر و خوێنەری کوردی دەکەن، سا نووسەرەکە دەزگایەک کتێبەکەی بۆ لە چاپ دابێ، یان لەسەر گیرفانی خۆی چاپی کردبێ، ئەگەرچی بیری لە قازانج و داهاتی کتێبەکەشی نەکردبێتەوە، بەڵام زۆر مەبەستیەتی بگاتە دەستی خوێنەرانەوە، کەچی بە باشی دابەش ناکرێ و بازاڕی کتێبەکەشی لێ دەمرێنن، خۆ ئەگەر ئەوانە پێوەندییەکیان بە دەزگایەکانی چاپەمەنیشەوە بمێنێ هۆیەکەی ئەوەیە نایانەوێ قازانجی کتێبەکانی داهاتووی دەزگاکەیان لە کیس بچێ، بۆیە لەگەڵیان نایگەیەننە مریشکەڕەشە.

* لێرەوە دەڵێم وەزارەتی ڕۆشنبیری لە هەر داوودەزگایەکی دی لە پێشترە تا خوێنەر و نووسەری کورد لە چنگی ئەو بارە ناهەموارە ڕزگار بکا. هەر ئەویش دەتوانێ **[خانەی نیشتمانیی بۆ دابەشکردن و بڵاوکردنەوە]** دابمەزرێنێ تا بەشێوەیەکی ڕاست و دروست و لە بەرژەوەندیی خوێنەر و نووسەرانی کورد بیخاتە کار و ببێتە بەدیلێکی باشی دابەشکردن و گەیاندنی کتێب و چاپەمەنی بە شوێنە دوورە دەستەکان و دەستی خوێنەری خۆی و لە کاتی پێویستدا لیپێچانەوەیان لەگەڵدا بکا، بە تایبەتی ساڵانە لە کاتی نوێکردنەوەی مۆڵەتی کتێبخانەکان ئەو جۆرە کەسانە لە دنیای پاک و بێگەردی چاپەمەنی فرۆشتن و نووسەران دوور بخاتەوە.